

Sygn. akt VII Ka 789/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tomkiewicz

Protokolant: st.sekr.sądowy Elżbieta Łotowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Olsztyn –Północ Roberta Dąbrowskiego

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2018 r.

sprawy

M. S. ur. (...) w O., córki W. i G. oskarżonej z art. 284§2 kk w zw z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 30 maja 2018r. sygn. akt II K 960/17

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zwalnia oskarżyciela posiłkowego J. M. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. W. kwotę 420 zł. tytułem opłaty za obronę z urzędu wykonywaną w postępowaniu odwoławczym oraz 96,60zł. tytułem podatku VAT od tej należności.

IV zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. W. kwotę 420 zł. tytułem zastępstwa procesowego oskarżyciela posiłkowego J. M. w postępowaniu odwoławczym z urzędu oraz 96,60zł. tytułem podatku VAT od tej należności.

UZASADNIENIE

M. S. (1) została oskarżona o to, że:

w okresie od 25 października 2010r. do 28 grudnia 2015r. w O. działając czynem ciągłym w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej przywłaszczyła powierzone jej pieniądze z tytułu alimentów na łączną kwotę 11.417.30zł. na szkodę J. M. , tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Rejonowy w Olsztynie w II Wydziale Karnym, wyrokiem z dnia 30 maja 2018 roku, w sprawie o sygn. akt II K 960/17 orzekł:

I. Oskarżoną M. S. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu i za to z mocy art. 284§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał ją, zaś na mocy art. 284§2 k.k. wymierzył karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

II. Na podstawie art. 46§1 k.k. nałożył na oskarżoną obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę kwoty 11.417,30zł na rzecz pokrzywdzonego J. M.,

III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. W. wynagrodzenie z tytułu wykonywanej obrony z urzędu oskarżonej w postępowaniu sądowym w kwocie 420 zł (oraz 23% podatku VAT),

IV. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. W. wynagrodzenie z tytułu reprezentowania jako pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wyznaczonego z urzędu w kwocie 420,00 zł (oraz 23% podatku VAT) za postępowanie sądowe,

V. na podstawie art. 624§1 k.p.k. zwolnił oskarżoną w całości od opłaty i kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wniosła pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, która zaskarżyła przedmiotowy wyrok w części, tj. co do pkt II.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k. wyrokowi temu w zaskarżonej części skarżąca zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę tego orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na błędnym uznaniu, iż zakres wyrządzonej przez oskarżoną szkody obejmuje kwotę 11.417,30 zł, co skutkowało nałożeniem na oskarżoną M. S. obowiązku naprawienia szkody w zaniżonej wysokości, podczas gdy rzeczywisty wymiar wyrządzonej przez wymienioną szkody na rzecz pokrzywdzonego stanowi kwota 14.756,54 zł.

Podnosząc powyższy zarzut pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. wniosła o:

- zmianę opisu czynu przypisanego oskarżonej poprzez ustalenie wysokości przywłaszczonych przez oskarżoną M. S. pieniędzy z tytułu alimentów na łączną kwotę 14.756,54 zł,

- a w konsekwencji o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej nałożenia na oskarżoną obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez podwyższenie kwoty wynikającej z tego obowiązku i zapłatę przez oskarżoną na rzecz pokrzywdzonego J. M. kwoty 14.756,54 zł.

W odpowiedzi na apelację oskarżona wniosła o nie uwzględnienie wywiedzionego środka odwoławczego i utrzymanie wyroku w zaskarżonej części w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego na uwzględnienie nie zasługuje. Zawarty w niej zarzut jest chybiony.

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd I-szej instancji dokonał prawidłowych ustaleń zarówno w aspekcie okoliczności stanu faktycznego, winy oskarżonej i kwalifikacji prawnej przypisanego jej czynu, jak również w aspekcie kary. Dokonana przez ten Sąd analiza materiału dowodowego jest wnikliwa i jasna, w pełni odpowiada dyrektywom określonym w art. 4 k.p.k. a przeprowadzone w oparciu o tę analizę wnioski są logiczne, zgodne z przesłankami wynikającymi z art. 7 k.p.k. i przekonująco uzasadnione.

Na tym tle za pozbawiony racji uznać wypada zarzut błędnego ustalenia wysokości szkody wyrządzonej przestępstwem popełnionym przez M. S. na kwotę 11.417,30 zł i powiązany z nim postulat o podwyższenie orzeczonego obowiązku szkody do kwoty 14.756,54 zł. Apelująca argumentując swoje stanowisko podniosła, iż Sąd w ramach zasądzonego obowiązku nie uwzględnił kosztów wynikających z egzekucji alimentów, jakie zmuszony był także ponieść oskarżyciel posiłkowy, a co stanowiło jego stratę związaną z działaniem oskarżonej.

W tym miejscu przypomnieć należy, że zgodnie z art. 46 § 1 k.k. w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, stosując przepisy prawa cywilnego, obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Z istoty sformułowania „wyrządzonej przestępstwem szkody” wynika zatem, że orzeczenie obejmuje równowartość rzeczywistej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa, bez uwzględnienia przy ustalaniu jej wysokości tych składników i elementów szkody, które wynikły z następstw czynu (por. wyrok SN z dnia 4 lutego 2002 r., II KKN

385/01, LEX 53028, wyrok SN z dnia 1 lutego 2011 r., III KK 243/10, Prok. i Pr.-wkl. 2011, nr 7-8, poz. 1; wyrok SN z dnia 17 lipca 2014 r., III KK 54/14, OSNKW 2015, nr 1, poz. 4). Oczywiście, słusznie podnosi skarżąca, iż szkoda podlegająca naprawieniu w wyniku orzeczenia tego środka karnego, ustalana jest w oparciu o przepisy prawa cywilnego i obejmuje zarówno *damnum emergens* (szkoda rzeczywista), jak i *lucrum cessans* (utrzacone korzyści), jednakże wymóg jej bezpośredniości pochodzenia z przestępstwa jest tym, co odróżnia pojęcie szkody w rozumieniu przepisów prawa karnego od cywilnoprawnego postrzegania tego pojęcia. Ta bezpośredniość występuje wtedy, gdy szkoda wynika wprost z czynu zawierającego znamiona przestępstwa, a więc jest jego ścisłym skutkiem bez uwzględnienia dalszych następstw przestępnego działania. Innymi słowy – szkoda jest tym, czego pokrzywdzony nie utraciłby, gdyby sprawca nie popełnił przestępstwa, przy czym nie obejmuje ona tych elementów, które stanowią jedynie dalsze konsekwencje inkryminowanego zdarzenia. Zatem stosowanie przesłanek cywilnoprawnych orzekania o obowiązku naprawienia szkody nie oznacza, że zakres odpowiedzialności cywilnej przypisywany w procesie karnym zawsze będzie tak samo szeroki, jak możliwy do ustalenia w postępowaniu cywilnym.

Przekładając powyższe teoretyczne rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy w sposób rzetelny i prawidłowy dokonał ustalenia wysokości wyrządzonej szkody w mieniu oskarżyciela posiłkowego na skutek działań przestępczych oskarżonej i wbrew wywodom skarżącej nie był uprawniony do objęcia orzeczoną na rzecz J. M. obowiązkiem kwoty 3339,24 zł stanowiącej równowartość kosztów egzekucyjnych przedmiotowych alimentów. Sąd Okręgowy bowiem w pełni podziela stanowisko Sądu I-szej instancji, że koszty te nie powstały w bezpośrednim związku z popełnieniem przestępstwa przypisanego oskarżonej. Nie można odrywać się wszak od inkryminowanego zachowania M. S., które – jak wynika z opisu czynu – polegało na przywłaszczeniu powierzonych jej pieniędzy z tytułu alimentów na jej córkę w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Zamiarem oskarżonej zatem, a jednocześnie skutkiem jej działań było włączenie jedynie owych należności do jej majątku. Natomiast koszty egzekucji, jakie poniósł oskarżyciel posiłkowy, nie stanowiły istoty czynu przypisanego oskarżonej, a były wyłącznie jego następstwem jako, że alimenty wypłacane były na skutek zajęcia komorniczego.

Brak było zatem podstaw do wydania orzeczenia reformatoryjnego w kierunku postulowanym przez skarżącą. Nie sposób nie zauważyć, że gdyby uwzględnić zgłoszony wniosek i zmienić opis czynu przypisanego oskarżonej zaskarżonym wyrokiem poprzez ustalenie wysokości przywłaszczonych pieniędzy z tytułu alimentów na kwotę 14.756,54 zł. doszłoby do swobodnego paradoksu. Oskarżonej bowiem zostałby przypisany czyn, którego w istocie nie popełniła, skoro faktycznie objęła ona we władanie na skutek podjętych działań jedynie kwotę wynikającą z należnych alimentów tj. 11.417,30 zł, przy czym równie oczywiste jest, że nie działała ona z zamiarem wzbogacenia komornika.

Mając powyższe na uwadze i nie podzielając zarzutu ani wniosku zawartego w apelacji, zaskarżony wyrok jako prawidłowy i słuszny we wskazanym zakresie utrzymano w mocy (art. 437 § 1 k.p.k.).

Pomimo nie uwzględnienia apelacji wniesionej wyłącznie na korzyść oskarżyciela posiłkowego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 636 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił J. M. od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze uznając, iż za takim rozstrzygnięciem przemawiają względy słuszności, wynikające ze statusu pokrzywdzonego.

Sąd Okręgowy na podstawie § 4 ust. 1-3, § 17 ust. 2 pkt 4 i ust. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądził na rzecz adw. P. W. kwotę 420 zł tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonej wykonywaną z urzędu w postępowaniu odwoławczym i kwotę 96,60 zł tytułem podatku VAT od zasądzonych wynagrodzenia oraz rzecz adw. S. W. kwotę 420 zł tytułem wynagrodzenia za udzieloną oskarżycielowi posiłkowemu pomoc prawną wykonywaną z urzędu w postępowaniu odwoławczym i kwotę 96,60 zł tytułem podatku VAT od zasądzonych wynagrodzenia.